

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. 1/2 an

9 cor. 1/4 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane

1/2 an 12 cor. 1/4 an

6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:

odată 14 fil., a doua

oară 12 fil., a treia

oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia să se adreseze la: Redacțiunea și administrațiunea „Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Fundațiunea „Paraschiva”.

O frumoasă cunună pe mormântul unei mame.

(cp) În zilele trecute s'a săvârșit din viață, — cum s'a scris atunci —, mama Ilustrității Sale Preasfințitului Domn episcop *Dr. Demetriu Radu* al Oradei-mari. Fericita în Domnul a fost așezată spre odihnă veșnică în cavoul familiar de sub strălucita biserică, ridicată de Il. Sa în *Tâmpăhaza*, străbuna vatră a familiei Radu.

Cerul i-a îngăduit, să aibă parte de o viață lungă și de multă mângăere în lumea aceasta. Cu toate acestea, fericita în Domnul a rămas până la închierea vieții, ceea ce a fost, mamă adevărată, iubitoare de gospodărie și simplitate, cruțătoare și milostivă.

Țineă, față de orice suris al norocului și de orice lucire a zilelor de mai târziu, să-și păstreze cea demnitate conștie, ce se desprindea în chip atât de luminos din felul ei de a vorbi și a judeca lumea aceasta.

Afirm cu multă hotărîre, că oratorul și charmeur-ul sugestiv, care este episcopul Oradei-mari, cu drept cuvânt poate zice cu Goethe:

— Vom Vater hab' ich die Statur,
Des Lebens ernstes Führen;
Von Mütterchen die Frohnatur
Und Lust zu fabulieren. —

Legătura aceea firească și adânc fească dintre mamă și fiu a rămas până la cele din urmă, sfântă și instructivă pentru toți, cari pe o linie mai scurtă ori mai întinsă ne-am ridicat de lângă plug.

Acestei dragosti a ținut să dea vrednică expresie Ilustritatea Sa episcopul Radu, când mai înainte vreme a cinstit gândul părintelui său, ridicând întru preamărirea credinței noastre, biserică Sf. Uniri din *Tâmpăhaza*, chiar pe locul unde

fericitul în Domnul dorind dori să ridice o bisericuță între și pentru cele două sate învecinate.

Iar acum, întru fericita pomenire a iubitei sale mame, drept cunună ce nu vestește, în ziua de 26 Februarie n. 1915, a făcut o fundațiune de 50,000 cor. (cinci seci de mii).

Această nouă danie a Ilustrității Sale este destinată pentru o preafrumoasă instituțiune de creștere, a cărei lipsă deja de mult se simțește — și se va simți și mai tare de aici înainte — pe lângă școlile din *Beiuș*.

Acest nou așezământ cultural va purta numirea: „Paraschiva”, după numele de botez al mamei episcopului. — Asupra menirii mai de aproape a acestui institut, de data aceasta nu pot să inzist. La vreme voi reveni.

Țin numai să amintesc din acest prilej că »Fondul Radu« cu această donațiune, asi, face 200,000 cor., din cari în valoare de 150,000 sunt realitățile de lângă gimnaz, a căror menire este, ca la o zi grea să sară într'ajutorul vechei clădiri vulcaniene a liceului, iar aceasta fundațiune de 50,000 cor. depusă acum parte în realitățile de lângă internatul *Pavelean* de fetițe, în preț de 30,000, parte în bani gata, hârtii de valoare 20,000 cor., va avea să vie și să sprijinească mai departe, într'o direcție practică, educația și instrucțiunea școlii de fete.

Dacă pe lângă »Fondul Radu«, destinat pentru scopuri și lipsuri școlare din *Beiuș*, mai amintim și celelalte mari jertfe aduse anii din urmă de Ilustritatea Sa episcopul Radu, pentru o seamă de instituțiuni și

clădiri bisericești și școlare, — cum sunt cele patru școli primare, din parohiile de lângă *Beiuș*, internatul pedagogilor și seminarul teologilor din *Orade*, o fundațiune la consistorul din *Blaj* pentru școala din *Tâmpăhaza*, o altă fundațiune pentru spitalul din *Lugoj*, biserică din *Pocola* de lângă *Beiuș*, strălucita biserică din *Tâmpăhaza*, turnul catedralei din *Orade*, 150 de mii pe deasupra în palatul episcopesc, — zic, dacă toate aceste sume le conziderăm, cu bucurie și cu adâncă recunoștință putem înregistra suma de aproape 1 milion de coroane, vărsată de Ilustritatea în scopuri de binefacere și înfripire culturală și bisericească.

În fața vorbelor, aceste toate sunt fapte reale și faptele dela sine vorbesc.

După toate aceste, noi cu credință și cu nădejde privim în viitorul neamului nostru, ce și în vremuri atât de grele, cum sunt în cele prin cari azi trecem, ne dă din sinul său minți luminate și inimi mari și cuprinzătoare de nevoile și trebuințele vieții noastre culturale.

Cu avutul și cumpătul și agoniseala lor, ei vin astăzi ca o mână cerească să ne mai netezească fruntea îndurerată și să mai îmblânzească asprimea vremilor, ce au dat peste noi.

Interview cu cardinalul papal Gasparri. Eminentissimul cardinal interviewat de colaboratorul unui ziar a spus următoarele:

Preasfântul Părinte ne iubește și poartă de grijă la toți. Noi suntem fiii lui, iar El e părintele nostru. Iubirea Lui, — după cum a spus și în Consistoriu — este mai vie față de toți aceia, cari l-au stimat mai mult, iar acum trebuie să sufere, cum sunt cei din *Galiția*, precum și cei dela confiniile *Ungariei*, cari ținuturi au fost devastate de dușman. Episcopii din *Galiția* au informat pe Preasf. Părinte, — despre calamitățile

ce au ajuns asupra acestor ținuturi înfloritoare. Preasf. Parinte a trimis 10 mii de lire ca ajutor pentru cei nefericiți, iar colegiul cardinalilor la această sumă a mai adaus încă 3 mii de lire. Starea financiară nu ne-a conștientizat să trimitem mai mult. Să ridicăm rugăciuni către Dumnezeu, ca să-i fie milă de popoarele Europei, să ia dela noi sbiciul grozav al războiului și să ne redeie iarăși pacea și liniștea.

Articolul lui Andrassy despre Dardanele. In coloanele ziarului „Neue Freie Presse” Andrassy publică un articol intitulat: „Bosforul și Dardanelele”. Declarația din urmă alui Sasanov, arată, că conflictul dintre Rusia și Turcia mărește și mai mult aspirațiile Țării către mare. Dacă de fapt — scrie Andrassy — Sasanov își arată nizuința de a stăpâni marea, expres declară, că Rusia mijlocit sau nemijlocit vrea să devină stăpâna Constantinopolului. Pe mine aceasta nu mă surprinde, din contră totdeauna am accentuat, că Rusia în războiul actual nu poate urmări alt scop. Rusia nici când nu a fost așa de primejdioasă ca acum. Nu se poate închipui ca în cazul când Rusia ar eși învingătoare să abdică de câștigul cel mai real, care totdeauna i-a fost scopul politicii. Succesele politicii lui Sasanov ar fi fatale și pentru statele neutrale. Stăpânia rusească la Dardanele și Bosfor, ar face din România și Bulgaria state vazale. Rusia dacă ar domni gurile Dunării și întreg țărmulul mării Negre, ar fi cea mai mare putere peste marea Egeică, așa că legăturile Balcanului cu celelalte state ar depinde dela voia Rusiei. Grecia încă ar tânji, dacă Rusia ar deveni stăpâna mării. Este o naivitate a crede, că Grecia în cazul acesta ar rămânea stăpâna insulelor. Aceasta poziție teritorială, a Rusiei, ar amenința și Italia. Nu eu o spun, ci cei mai mari bărbați de stat ai Italiei, Cavour. Tot de acestea păreri a fost și Crispi.

Prin ajungerea scopului declarat de Sasanov — de a stăpâni Dardanelele și

Bosforul, — Rusia ar fi dezastruoasă și pentru Franța și Anglia. Nu trebuie să mă provoc la bărbații mari de stat, fiindcă până în timpul mai nou politica Angliei era să nu lasă liberă trecerea prin strâmători. A fost contrară ca Rusia să devină stăpâna peste Dardanele și ea prin puterea militară se devină stăpâna teritoriului, ba mai mult Anglia nu s'a învoit nici la aceea, ca Rusia să se împărtășească de mai multe drepturi ca și celelalte state. Acestea i-au îndemnat pe Wellington, Palmerstor, Beaconsfide, Salisbury, ca să închidă Dardanelele și Bosforul, fiindcă acestea la un eventual teatru de război sunt prea departe de puterea militară a Angliei. Declarațiile lui Sasanov — ca Rusia să ia sub stăpânire Dardanelele și Bosforul — va deschide ochii opiniei publice, și dacă totuși opinia publică nu va avea nici o influență asupra hotărârilor dușmane, neutralii, probabil, să vor convinge, că ce pericol este pentru ei dacă Rusia, va învinge.

Războiul european.

Budapesta, 2 Martie. (Oficial).

Ultimul comunicat sârbesc despre bombardarea Belgradului, care a sosit astăzi noapte, conține neadevăruri așa de grosolane, încât combaterea lor este de prisos. Nimeni nu va crede, că Austro-Ungaria și-a așezat arsenalul la confiniile țării, unde probabil erau punctele de atac ale Sârbilor. Asemenea nimeni nu va crede, că artileria sârbească luând de țintă gara dela Mitrovița, care este afară de oraș, nu au atins și centrul orașului. Toate acestea declarații sârbești nu sunt de crezut. Trebuie să mai publicăm și faptul, că de când i-am amenințat, că vom bombardarea capitala Sârbiei — orașele noastre deschise dela confinii au rămas neatrinse; de atunci se poate

constata, că tunurile sârbești, cari sunt în fața armatei, așezate înaintea Belgradului, precum și aeroplanelle, grijesc, ca să nu bombardeze orașul Zimony.

Biroul de presă al min. prez.

Budapesta, 2 Martie. (Oficial).

Pe secțiunea apuseană a Carpaților am respins trei multe atacuri dușmane, pozițiile și înălțimile cuprinse de trupele noastre în luptele de mai înainte, le ținem.

Spre nord dela Dnistrul luptele decurg. Ieri am respins atacul dușmanului, făcut cu mare vehemență, și teritoriul ocupat — cu toată puterea preponderantă a dușmanului — îl ținem.

În Polonia rusească și Galiția apuseană s'au dat numai lupte de artilerie.

În Bucovina e liniște. Situația pe frontul sudic e tot cea veche.

Berlin, 2 Martie. (Oficial).

Frontul apusean: În Champagne atacurile Francezilor repetate din nou cu puteri mari, cu deosebire canonada artileriei noastre, le-a zădărnicit cauzându-le mari pierderi.

În luptele ce s'au dat din apropiere în unele locuri, am ieșit învingători. Pozițiile le ținem cu tărie. Am cucerit mai multe tranșee din pădurile Argonnes. Am făcut prizonieri 80 ostași și am capturat 5 puștoare de mine. Am respins atacurile dela Vaquois.

În Vogezi pozițiile, cari le-am ocupat cu câteva zile mai înainte, pe lângă toate atacurile, vehemente, le ținem. Atacul de ieri al Francezilor, dat spre nord-ost și spre ost dela Celles, cu deosebire pentru ei a fost cu pierderi grele.

FOIȚA.

Sfântul Vasile Marele

arhiepiscopul Cesareei din Capadocia.

Povește către fiul spiritual.

7. Fiule, înainte de toate fi umilit, pentru că umilința e cea mai sublimă dintre toate virtuțile și cu ajutorul ei te poți urca la înălțimile celea mai sublime ale perfecțiunii. Cu ajutorul umilinței, omului toate îi succed; iar ostenelele îndelungatelor vremi din pricina superbiei intru nimica socotesc. Bărbatul smerit cu Dumnezeu se aseamănă și în biserică inimii sale îl poartă pe El; iar cel superb uriciune fiind înaintea lui Dumnezeu cu diavolul se potrivește.

Umilitul, deși e nebăgat în seamă, e foarte glorios și plin de virtuți; iar omul superb cu toate că apare împodobit și ilustrat faptele îl arată incapabil și din mersul și mișcările lui cetești îngâmfare și din vorbele lui reiasă golătatea și ușurătatea lui. Dorește să fie laudat de oameni și arde dorul să-și vadă trimbițate în lume niște virtuți cari

sunt departe de el. Nimănua nu se supune, și dorește să fie în tot locul cel dintâi și se străduiește să se ridice la un rang tot mai mare și mai mare: și ce nu poate obține ca meritele, cearcă prin intrigă.

Umblă infuriat asemănându-se cu nebunii; și precum se svârle pe valuri corabia fără cârmaci așa oscilează și el în toate acțiunile lui.

Dimpotrivă cel umilit despretuește onoarea pământească și se crede mai mic și mai neînsemnat, dintre toți oamenii. Deși are înfățișare de mediocru, înaintea Domnului e considerat de frunte. Toate poruncile Domnului împlinindu-le, mărturisește că nimica n'a isprăvit și toate virtuțile sufletului său ar vrea să le ascundă. Dar Domnul va vesti faptele lui și îl va pune înainte și isprăvile lui minunate le va face; îl va înălța, și-l va face luminat; și va plini dorința lui cerută în vremea rugăciunilor sale.

Iară tu fiule, apropiindu-te cu rugăciuni înaintea Domnului, proșterne-te cu umilință în fața Lui și nimica nu cere ca răsplată a faptelor tale. Iar având în conștiința ta vre-o faptă bună ascunde-o, ca astfel nelăudându-te mai mult să poți primi dela Dumnezeu. Și adeseori îți adu înainte

păcatele tale, ca Dumnezeu să-le șteargă când le vei spovedi.

Rugându-te nu cerca să te scuzi ca nu cumva ca fariseul osândit să te reîntorci (Luca 18). Adu-ți aminte de vameș ori de modul cum se ruga și întrece-te cu el, ca și tu să-ți dobândești iertarea păcatelor.

Nu striga cu glas mare înaintea Aceluia, care celea ascunse ale tale le cunoaște, iar zgomotul inimii tale să bată la urechile Lui. Nu te mărturisii Domnului cu vorbe multe pentru-că nu vorbăria, ci curățania gândurilor tale te va face plăcut înaintea lui Dumnezeu. Toată răutatea inimii tale alungă-o dela tine în vremea rugăciunii și iartă-l pe deaproapele tău decumva ai ceva asupra lui.

Este un șarpe, care venind să bea apă, înainte de a-se apropia de izvor varsă veninul din el. Imitază și tu viclenia șarpelui acestuia și tot veninul netrebnic îl dă afară din sufletul tău! Iartă cei o sută de dinari celui ca tine, ca și tu să fi iertat de cei zece mii de talanți ce îi datorești: și ceea ce dorești să-ți fie dela Domnul tot aceea va dobândi cel împreună servitor cu tine.

Frontul ostic. Toate atacurile rușești, date dela pădurea Augustov spre sud-ost, s'au zădărnicit.

Spre nord-ost dela Lamza și dela Plock spre ost am respins atacurile de noapte ale dușmanului.

Berlin, 2 Martie. (Oficial).

Frontul apusean. La St. Elvin, dela Ypern spre sud, am respins atacul alor două companii engleze.

La Peronos, nefuncționând motorul, a aterisat un aeroplan francez, pasagerii i-am prins. Atacurile franceze din Champagne le-am respins în pozițiile lor cauzându-le mari pierderi.

Spre sud-vest dela Ville Surtourbe am ocupat dela dușman un tranșeu lung de 350 metri. Am respins cu ușurință atacurile franceze din pădurea Consenvöy și jurul Ailly Ampremont.

Spre sud-ost dela Cadonviller iarăș am cucerit teren însemnat. Aci în zilele din urmă am împins frontul nostru înainte cu 8 kilometri. Dela Celles spre sud-ost Francezii înzădar au încercat să-și suplinească pierderile avute în zilele din urmă.

Frontul ostic. La Grodno e tot situația cea veche.

Spre sud dela Augustov am zădărnicit încercarea Rușilor de a trece peste Bobron și am făcut prizoneri 1500 feciori.

Dela Lomza spre nord-ost, toate atacurile Rușilor date din apropiere contra frontului nostru, au eșuat.

Spre sud dela Colomea cucerim teren. Spre sud dela Misnyer, avant-gardele noastre față de puterea preponderantă a dușmanului s'au retras puțin. Dela Pransnis spre nord-vest Rușii au înaintat încet. Mai multe atacuri de noapte ale Rușilor date dela Plock spre ost, le-am respins.

Biroul de presă al ministr. prezident.

Budapesta, 3 Martie. (Oficial).

Luptele din Carpați, dela pasul Ujoc spre apus, decurg, cari lupte pentru ocupări de înălțimi și șiruri de dealuri, iau estenziuni tot mai mari. Am respins mai multe atacuri rusești, și în decursul zilei pe frontul de luptă am avut mai multe succese locale. Dela Lisna spre nord am ocupat prin atac o înălțime, și cu această ocaziune am făcut prizoneri 400 ruși. Pe întreg frontul din părțile sud-ostice ale Galiției, au fost lupte inversunate. Lângă Dunaiet și în Polonia rusească nu s'a întâmplat nimic marcant.

Biroul de presă al ministr. prezident.

Constantinopol, 2 Martie. (Oficial).

Flota dușmană astăzi a bombardat întăriturile dela Seddil Bahr. Încercările dușmanului ca să debarce în unele puncte trupe de șpionaj, au eșuat. Cinci pancerate dușmane, cari fără de nici un succes au pușcat contra bateriilor noastre, au fost silite să se retragă, lovite fiind de șapte pușcături de ale bateriilor noastre.

Nr. 1—1915.

Soc. mes.

Convocător.

Domnii membrii ai „Societății meserieșilor din Blaj“, precum și toți cei-ce se interesează de societate, în virtutea §. 16 din statute sunt invitați cu tot onorul la a

XII-a adunare generală ordinară.

care se va ținea *Duminecă în 14 Martie n. 1915 la 3 1/2 ore d. a.* în localul Casinei române din loc, cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Raport general despre activitatea societății în decursul anului 1914.
3. Raportul cassarului și proiectul de budget pe 1915.
4. Alegerea alor două comisiuni: a) pentru cenzurarea raportului general; b) pentru cenzurarea rațiunilor și a proiectului de budget pe anul 1914 precum și înscrierea de membrii noi.
5. Alegerea alor 2 membri pentru verificarea procesului verbal.
6. Alegerea comitetului pe un nou period de 2 ani.
7. Votarea mulțămitei tuturor acelor cari au dăruit bani, cărți și cari au contribuit în orice chip la înaintarea Societății noastre.
8. Eventuale propuneri.

Blaj, din ședința comitetului ținută la 28 Februarie 1915.

Gavril Precup,

prezident.

Sever Pop,

secretar.

Convocător.

P. T. membrii ai „Casinei române“ din Blaj prin aceasta se convoacă la a

XIX-a adunare generală,

care se va ținea *Duminecă în 21 Martie 1915 la orele 10 1/2* cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al comitetului.
3. Raportul cassarului.
4. Exmiterea alor două comisiuni, una pentru cenzurarea raportului, alta pentru cenzurarea socotelilor, a proiectului de budget și pentru înscrierea de membri noi.
5. Raportul comisiunilor.
6. Designarea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal.
7. Eventuale propuneri.
8. Inchiderea adunării.

Blaj, 3 Martie 1915.

Dr. Isidor Marcu,

prezident.

Dr. Al. Borza,

secretar.

În Sanatoriul „Sft. George“ din Blaj

cu data de 28 Februarie 1915 se află următorii răniți sub îngrijirea Drului Vasile Hâncu, medic arhidiecezan și directorul spitalului.

Alex. Bărbuleț din reg. 50 inf. Crăciunel, Aurel Moldovan reg. 50 inf. Blaj, Samoilă Ștef reg. 36 art. Ohaba, Ioan Ognean reg. 50 inf. Sâncel, Nic. Murza serg. la prov. Blaj, George Pozsonyi reg. 50 inf. Blaj, Nicolae Mateiu reg. 50 inf. Ciufud, Ios.

Veres reg. 50 inf. Cergăul mic, Ioan Todoran reg. 50 inf. Cuștelnic, Vince Todoran reg. 21 honv. Spini, Vasile Șarlea reg. 50 Tūr, Vasile Bubur glotaș, Crăciunel, George Macaveiu reg. 50 inf. Tătârlau, George Takács serg. reg. 23 honv. Blaj, Ioan Horváth reg. 21 honv. Lupu, Ștefan Gazsi reg. 21 honv. Bucerdea grănoasă, Porfirie Stoica reg. 50 inf. Subpădure, Teodor Dascăl reg. 23 honv. Cetate-de-Baltă, Ilie Râșniță reg. 23 honv. Valea sasului, Nicolae Crișan reg. 50 inf. Ohaba, Nicolae Moldovan reg. 50 inf. Veza, Ioan Macarie reg. 21 honv. Bia, Ioan Moldovan reg. 50 inf. Soicaci (com. Sălaj), G. Halász reg. 50 inf. Blaj, Simion Frățilă reg. 23 honv. Tūr, Marc Ioachim Todor caporal reg. 23 honv. Tău, George Cozma reg. 50 inf. Roșia, Ioan Burnete reg. 21 honv. Roșia, Ilie Doca reg. 21 honv. Keszler, Ioan Aldea reg. 50 inf. Căpâlna-de-jos, Simion Crișan reg. 23 honv. Ohaba, George Blazius reg. 50 inf. Cergăul mic, Alex. Mărginean reg. 50 inf. Crăciunel, Visalon Gița reg. 50 inf. Valea-sasului, Florea Muntu reg. 23 Cergăul-mic, Dumitru Mărginean reg. 31 Micăsasa, Ioan Oprîța reg. 21 honv. Ocișoara, Visente Barna caporal reg. 50 inf. Iclod, George Ciuca reg. 21 honv. Spini, Vasile Rus reg. 23 honv. Luncă, George Bocza reg. 21 honv. Micăsasa, Vasile Dârlozan reg. 21 honv. Feisa, Nicolau Cârnaț reg. 23 honv. Mihalt, Constantin Voina reg. 23 Cergăul-mare, George Demian reg. 50 inf. Iclod, Nicolae Cotop reg. 21 honv. Cetate-de-baltă, Ioan Negru 23 honv. Cenăde, Ioan Popa reg. 50 inf. Beșinău, Ioan Joia reg. 50 inf. Feisa, Laurean Sărătean serg. reg. 21 honv. Valea-sasului, Iacob Oprean reg. 31 Spini, Ioan Muntean reg. 23 honv. Tău, Alexandru Muntean reg. 21 honv. Căpâlna, Teodor Fugács reg. 82 Beșinău, Ioan Popa reg. 21 honv. Beșinău, George Gliga reg. 21 honv. Veza, Simion Răhăian reg. 21 honv. Tău, Nicolau Lupean reg. 21 honv. Roșia, Nicolau Benea reg. 21 honv. Făget, Teodor Ungurean reg. 31 Beșinău, George Coșercar reg. 21 Blaj, Samoilă Rus reg. 50 inf. Tūr, Theil Ioan reg. 21 honv. Șona, Moșu Gligor reg. 21 h. Lodroman, Boldea Todor serg. reg. 21 honv. Băgău, Herhoi Vasile reg. 50 inf. Cergăul-mare, Krișan Ioan reg. 50 Ciufud, Ștef Ioan reg. 21 honv. Ohaba, Frățila Teodor reg. 50 Sâncel, Moga Dominic reg. 50 inf. Bobohalma, Duma Jenő reg. 64 inf. Poca, Nic. Pănăzan reg. Boian, Ioan Mihălțan reg. 50 Crăciunel, Petru Mărginean reg. 50 inf. Crăciunel, Vasile Cristea reg. 21 honv. Crăciunel, Ioan Cârnaț reg. 50 inf. Cisteiu, Ioan Pădurean reg. 51 inf. Cergăul-mare, Alexandru Cărâmidar reg. 21 honv. Gidvei, Vasile, Bursa caporal reg. 21 honv. Bia, Jakob Spilman sanitet, Tūr.

† Dr. Vasile Moldovan.

Dureroasă știre ne-a sosit din Gherla, că Dr. Vasile Moldovan, profesor la seminarul de-acolo, a repausat în cea mai frumoasă vârstă, răpus fiind de o cumplită boală, de care suferea de mult.

Moartea lui Vasile Moldovan lasă adânci regrete în toate cercurile noastre bisericesti și literare. Bărbat de o aleasă

cultură, inzestrat cu o inteligență deosebită, a fost una dintre figurile cele mai promițătoare ale generației nouă. Om cinstit și scrupulos în afacerile sale, a dat dovezi de o stăruitoare putere de muncă, care probabil i-a accelerat tragicul sfârșit. Ca profesor de studiul biblic și prefect seminarial, a lucrat necontenit, pe lângă toată ocupația sa multilaterală, scriind articoli și studii de actualitate în ziarul nostru și airea. În anii din urmă i-s'a agravat morbul, deși râvna de lucru îi creștea mereu. Și e o coincidență fatală, că tocmai, când a fost avizat din partea tipografiei locale, că s'a terminat tipărirea principalului său op „*Vizitație canonică în Maramurăș*” a încetat autorul de a mai fi, lăsând opera sa să vorbească pentru el în viitor.

A murit de bună seamă liniștit, că și-a văzut lucrarea, aceasta prețioasă prinsă în volum, dar putere nu a mai avut să ia dispoziții în privința aceasta. În locul acestora primit-am necrologul iubitului coleg, căruia îi dorim somn lin și odihnă sufletului său bogat și mare.

Familia ne trimite din acest dureros prilej următorul anunț funebru:

Subscriși cu inima frântă de durere facem cunoscut tuturor rudenilor și cunoscuților, că preaiubitul și neuitatul nostru fiu, frate, cumnat și unchiu

Dr. Vasile Moldovan

prof. de teologie

după un morb greu și îndelungat a murit la 27 Februarie 1915, fiind în etate de 34 ani.

Înmormântarea s'a săvârșit în Gherla la 1 Martie 1915, după amiază la 1/22 ore. George Moldovan paroh gr. cat., Florica Moldovan născ. Boca ca părinți, Dr. Ioan Moldovan adv., Susana Șorobetea născ. Moldovan, Vica Dr. Boca, născ. Moldovan ca frați, Dr. Ioan Boca adv., Aurel Șorobetea preot-capelan ca cumnați, Elvira Boca, Lúcia Boca, Ioan Șorobetea ca nepoți.

Îiei memoria neuitată!

† Sublocotenent Dumitru Cozma.

Acest războiu ne mai pomenit de crâncen a fost și este pentru poporul românesc din Ungaria, Transilvania și Bucovina o jertfă continuă, aproape supraomenească, ca și care istoria nu mai pomeneste. Tot ce am avut mai scump, feciorii noștri frumoși ca brazii, ni i-am dat cu drag patriei și ei, cu cunoscuta-le vitejie, n'au pregetat a-și vărsa sângele din belșug pentru țara pe care strămoșii și părinții noștri au apărat-o. Ni-se umplu însă ochii de lacrimi, când vedem cum se răresc tot mai mult rândurile intelectualilor noștri, pe cari cu atâtea jertfe ni i-am crescut.

Dumitru Cozma încă este unul din nesfârșitul șir al intelectualilor români, cari și-au jertfit viața pe câmpiile jalnice ale Galiciei și prin Carpați în luptă vitejească pentru tron și patrie. Și el este unul care a adaus cu un laur mai mult la cununa de glorie a neamului. Și el este unul dintre intelectualii noștri crescuți cu atâtea amar și sărăcie de un biet țaran, care-i aducea mâncarea cu desagii din Fiscut până la Oșorheiu, iar' dela o vreme ne mai putând birui cu cheltuielile tot mai mari, îi propuse să se lase de studiat, căci mâinile sale muncite

și slabe nu mai sunt în stare să câștige cât e de lipsă la susținerea sa la școală. Fie iertatul Dumitru nu se lăsă însă și absolve cu mult năcaz, trăind, de cele mai multe ori din mila conșcolarilor săi și clasa a patra a gimnazului rom. cat. din Oșorheiu. Începând cu clasa a cincia și până ce depuse maturitatea se susținu din ore private; propunea de după prânz dela patru și până seara la opt și numai atunci se putea apuca de studiat. Între astfel de împrejurări ajunse în sfârșit să-și câștige examenul de maturitate, după care începu o altă luptă și mai înțetită, pentru mijloacele de lipsă la câștigarea vre-unei diplome.

Întră într-o cancelarie, unde îi succese să-și pună la o parte câțiva bănișori și după ce recursă încă odată la mijloacele materiale aproape secătate ale tatălui său, se înscrise la cursul notarial din Oșorheiu, unde își câștigă diploma de notar, al cărei folos însă abia cinci ani l-a putut trage, căci un șrapnel rusesc în ziua de 1 Octobrie în luptele dela Uzsok îi răpuse viața tocmai acum, când după o luptă într'adevăr titanică, după atâtea energie cheltuită, după ce neajutorat de nimeni, ci numai prin sine însuși își putu crea o situație modestă și o căsnicie fericită și când putu în sfârșit să se gândească și la ridicarea din ruina materială a bătrânului său tată. Puțini intelectuali români vor fi, cari să se fi luptat cu atâtea greutăți în viața lor de student, ca bietul Dumitru Cozma, și cari cu toate acestea să fi rămas români cinștiți și idealști în viață, chiar și pe cariera, atât de spinoasă pentru români, a administrației.

Cade-să deci să așezăm, și pe această cale, o modestă cruce pe mormântul necunoscut al acestui erou. Dormi în pace, dragă Dumitru și fie partea ta cu dreptii! Iar voi soție și tată, îndurerați, mângăiați-va cu aceea, că numai cu jertfe sângeroase se poate ridica un neam, ce așteaptă o dreaptă răsplătire.

Iuliu Maior
profesor.

Diverse.

Episcopul Gherlei la Oradea. În 26 Febr. Ilustritatea sa Hossu a sosit la Oradea și a petrecut ca oaspe al Il. Sale Dr. Radu trei zile.

Sosirea Ilustrității Sale la Oradea este un act de sinceră prietinie, ce îl leagă pe Ilustritatea Sa de episcopul Orăzii și nu are a face nimic cu vre-o chestie bisericască sau politică dela erdinea zilei.

Ministrul comun de finanțe la regele. Din Viena se anunță: Astăzi după amiază Körber, ministrul comun de finanțe, s'a prezentat în audiență la regele.

Chemarea sub arme a glotașilor b) neinstruiți de 37—42 ani. În baza articolului de lege 20 din 1886 sunt provocați toți cetățenii obligați la serviciu de arme, născuți în anii 1873, 1874, 1875, 1876 și 1877, cari la timpul său au fost declarați prin comisiile de asentare sau de supraarbitrare, — să se prezinte la primăriile localității (cei din comunele mici la sediul notarial) în cari locuiesc, cu scopul ca să fie consemnați. Cu prilejul acestei prezentări ei au să ducă cu ei cartea de lucru sau alte acte cari privesc naționalul lor, eventual legitimația de glotași. Glotașii

consemnați astfel vor avea să se prezinte la asentare între 6 Aprilie și 4 Maiu, unde vor fi clasificați conform aptitudinii lor.

Logodnă. *Elenușa Hossu și Valer Cozma* teolog absolvent, fidanțați.

Germanii sunt siliți să părăsească Iaponia. Agenția telegrafică din Petrograd anunță: Pentru conflictul dintre Iaponia și China, toți Germanii sunt siliți să părăsească teritoriul Iaponiei. Față de prinsoneri mani, de când s'a ivit conflictul sustricți.

Mâna rusească în atentatul d
Din Sofia se anunță: Ancheta pe chestia atentatului a descoperit, că comis-o câți-va membrii din poliția cari erau plătiți de Rusia. Doi indivi deținuți la judecătoria. Membrii p democrat vor interpela guvernul în de ce a închis biroul jandarmilor pe si-guranța publică. Președintele partidului Malinoff și-a dat consimțământul la interpellare. Generalul Ficsev, ministrul de războiu —, a cărui fată a căzut victimă atentatului —, este greu bolnav. Șef de jandarmerie va fi denumit Nicolaff. După ziarele din Sofia, noului șef îi va succeda să reformeze instituția pentru siguranța publică din Sofia.

În Rusia au fost judecați la exil 5 deputați din Dumă. Tribunalul a judecat la pierderea drepturilor cetățenești și exil mai mulți sociali-democrați, între cari și cinci deputați. Deputații au fost acuzați, că ei, ca membri ai partidului social-democrat, au agitat în contra războiului, iar în clasa muncitorilor au propagat ideea ca toate statele din Europa, înțelegând și Rusia, să fie state bazate pe democrație.

Tibrul a exundat. De prin Decembrie s'a observat, că apa Tibrului crește în continuu, acum fiind ploii torențiale așa de mari, ca și cari nu-și mai aduc aminte dela 1895, râul a eșit din alvie. Despre exundare Pontificele a fost informat în fiecare oră. Comunația către Vatican este foarte grea, așa că peste Borgo Vecchio și S. Spirito până la biserica S. Petru nu puteai să mergi fără numai cu luntre, spitalul dela S. Spirito și S. Bartolomeo l-au părăsit, fiindcă îi amenințat să se demoleze. Comunația către biserica S. Petru, a încetat. Apa începe să scadă.

Prima exundare de însemnătate istorică a Tibrului care a fost la anul 364 înainte de Hristos, ne-o amintește Titus Livius. În 1870 încă a exundat, înălțimea apei era de 17.4 metri. În 1900 apa era la o înălțime de 17 metri. Iar acum este de 16.8 metri.

A apărut:

Vizitația canonică în Maramurăș, de Dr. Vasile Moldovan profesor de teologie în Gherla. Format 8° pag. 245. *Prețul 2 cor.*, Se află de vânzare la librăria seminarială în Blaj.

Posta Administrației.

Am primit și chităm abon. dela: *Valealupului* pe 20/4 1914—10/3 1915. — *Săcădate* pe 1/3 1913—10/4 1914. — *Coșlar* pe 1915 sem. 1-iu. — *Reghinul magh.* 1915 până în 1/9. — *Dr. L. P. Abrud* pe 1915 până în 1/9. — *Ernea săs.* 1/9 1902—1/3 1903. — *Beclean* pe 1915 pătrarul prim.

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruița.**